

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е №14

София, 26 ноември 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Надежда Джелепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

Галина Тонева

Сашо Пенев

Невин Фети

при участието на секретар-протоколиста Даниела Иванова разгледа в закрито заседание на 26.11.2024 г. конституционно дело №30/2024 г., докладвано от съдия Надежда Джелепова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 11.09.2024 г. по искане на 16-и състав на Софийския градски съд (СГС) за установяване на противоконституционност на чл. 164, ал. 1, т. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., посл. изм. и доп. бр. 39 от 2024 г.; НПК) поради противоречие с чл. 30, ал. 2 във връзка с ал. 1 от Конституцията.

Сезирацията съд посочва, че при упражняването на съдебен контрол върху протокола за личен обиск на обвиняемия в производството по реда на чл. 164 НПК при разглеждане на частно наказателно дело №4882/2024 г. е достигнал до извод, че са налице законовите основания за даване на

поисканото от Софийската градска прокуратура одобрение за неговото извършване. Въпреки това, поради убедеността си в противоконституционността на разпоредбата на чл. 164, ал. 1, т. 1 НПК, съдебният състав намира за необходимо преди постановяване на своя акт отново да отнесе въпроса до Конституционния съд. Вносителят излага своите аргументи за допустимост на искането, като поддържа, че посочените от Конституционния съд в Определение №6/2024 г. по к.д. №19/2024 г. основания не са „разубеждаващи и възпиращи“ за повторно сезиране на Съда „в контекст, при който отклоняващите доводи по предходното дело са очевидно неотносими“.

Според вносителя не би могъл да послужи като основание за отклоняване на настоящото искане аргументът, посочен в Определение №6/2024 г. по к.д. №19/2024 г., че поставеният въпрос е за допустимост и оценка на доказателства в наказателното производство, който е от изключителната правораздавателна компетентност на решаващия съдебен състав. Сезирацията съд посочва, че в производството по частно наказателно дело №4882/2024 г. не се поставят доказателствени проблеми. Негов предмет е спазени ли са законовите изисквания за извършване на обиск. Според вносителя съдействието на Конституционния съд се търси единствено относно конституционното съответствие на приложимата по делото разпоредба, като преценката за даване или отказ на съдебно одобрение на протокола е на сезирация съд.

Съдебният състав подчертава, че разпоредбата на чл. 164, ал. 1, т. 1 НПК е ясна и няма съмнение по отношение на нейното съдържание – „когато едно лице е задържано, за неговия обиск не се иска предварително съдебно разрешение“. Поради това счита, че изложените съображения в Определение №6/2024 г. по к.д. №19/2024 г. за възможни нейни различни тълкувания са неотносими към настоящото искане, а при необходимост от корективно тълкуване то следва да бъде направено от Конституционния съд, като привежда примери от практиката на Съда за такова тълкуване.

Сезирацият съд твърди, че произнасянето на Конституционния съд е от значение за решаване на разглежданото от него дело. Посочва, че решаващият съдебен състав вече е направил преценката за наличието или липсата на законови основания за одобряване на протокола, като единствено убеждението му за противоконституционност на разпоредбата пречатства постановяването на акта му по същество.

Вносителят излага също, че Конституционният съд не следва да отклони искането на основание чл. 21, ал. 6 ЗКС, а да съобрази изложените в конкретното искане доводи, тъй като подобен формален подход на Съда прави приложението на чл. 150, ал. 2 от Конституцията „прекалено трудно или дори невъзможно“.

В искането се твърди и че оспорената разпоредба не попада в приложното поле на правото на Европейския съюз.

Вносителят излага, че съобразно чл. 30, ал. 1 от Конституцията личната неприкосновеност е признато на конституционно ниво право на личността, което може да бъде ограничавано чрез личен обиск само при условията и по реда, определени със закон (чл. 30, ал. 2 от Конституцията). Навежда аргументи, че дължимата от законодателя правна защита следва да бъде „поне идентична“ с правната защита на „по-малоценните“ конституционно защитени права – неприкосновеност на личния живот (чл. 32, ал. 1 от Конституцията), неприкосновеност на жилището (чл. 33, ал. 1 от Конституцията), неприкосновеност на кореспонденцията (чл. 34, ал. 1 от Конституцията). Според вносителя, след като задържането не е основание за ограничаване на тези конституционно защитени права, то конституционно несъответно е то да бъде основание за ограничаване на „по-същественото“ конституционното право на лична неприкосновеност, като се предвиди единствено последващ съдебен контрол. Направен е извод, че установеният ред за защита по чл. 164 НПК при ограничаване на правото на лична неприкосновеност не удовлетворява конституционния стандарт на разпоредбата на чл. 30, ал. 2 от Конституцията.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект на инициатива по чл. 150, ал. 2 от Конституцията – съд (съдебен състав по конкретно дело), и е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредба от действащ закон – чл. 164, ал. 1, т. 1 НПК, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията.

Съществен в случая е въпросът дали разглеждането му е допустимо с оглед разпоредбата на чл. 21, ал. 6 ЗКС. Според нея, когато Съдът вече се е произнесъл с решение или с определение за недопустимост на едно искане, по същия предмет не могат да се правят нови искания.

Искането за установяване на противоконституционност на чл. 164, ал. 1, т. 1 НПК вече е било предмет на разглеждане от Конституционния съд по к.д. №19/2024 г.

С Определение №6/2024 г. по к.д. №19/2024 г. Конституционният съд е отклонил искането като недопустимо и е прекратил производството по делото. Приел е, че „[о]т мотивите на искането, които макар и да съдържат вижданията на съдебния състав, очертани в 81 точки, (част от тях вътрешно противоречиви), освен за твърдяна липса в атакуваната законова разпоредба на чл. 164, ал. 1, т. 1 НПК [за уреждане на една от възможните хипотези, изискваща според вносителя, предварително съдебно разрешение за личен обиск тогава, когато задържането на лицето е било предварително планирано (т.е. при липса на неотложност)] се съдържат аргументи за евентуално нарушаване на правото на лична свобода и неприкосновеност на задържаното лице и „получаване на намалена защита“, поради извършените процесуални действия, контролирани от съд не чрез предварително съдебно разрешение, а чрез последващо съдебно одобрение“.

В направеното по настоящото конституционно дело искане вносителят излага аргументи за противоконституционност, по отношение на които Конституционният съд вече се е произнесъл с Определение №6/2024 г. по к.д. №19/2024 г. Приведените в настоящото искане доводи се отнасят до същия правен проблем, предмет на искането по к.д. №19/2024 г.

Изложеното води до извод, че направеното искане не отговаря на изискванията на чл. 21, ал. 6 ЗКС, в контекста на чл. 150, ал. 2 от Конституцията. Макар и в хипотезата на ново искане от съдебен състав по конкретно дело, и по това искане Конституционният съд на общо основание преценява допустимостта, независимо от предходно отклоняване на искане със същия предмет по друго дело. Производството по настоящото дело не следва да премине към преценка по същество, а искането следва да бъде отклонено като недопустимо поради идентичността на поставения по него проблем с този по к.д. №19/2024 г.

По изложените съображения и на основание чл. 13 и чл. 21, ал. 6 ЗКС и чл. 25, ал. 1 и чл. 26, ал. 1 ПОДКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

ОТКЛОНЯВА искането на Софийския градски съд, 16-и състав, за установяване на противоконституционност на чл. 164, ал. 1, т. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., посл. изм. и доп. ДВ, бр. 39 от 2024 г.).

ПРЕКРАТЯВА производството по конституционно дело №30/2024 г.

ВРЪЩА искането на вносителя заедно с препис от определението.

Председател:

Павлина Панова